



УДК 7.012:677.4

ДЕКОНСТРУКЦІЯ В ДИЗАЙНІ ОДЯГУ: ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

ШЕВЧУК Христина

Львівська національна академія мистецтв, Львів, Україна

k.shevchuk@lnam.edu.ua

Проаналізовано специфіку підбору матеріалів в колекціях одягу сучасних дизайнерів з точки зору деконструкції, простежено особливості впровадження інноваційних технологій та передових текстильних методів. Встановлено взаємозв'язки експериментальних матеріалів та форми, конструкції, силуету і функціонального призначення одягу, підкреслено важливість концептуального контексту.

Ключові слова: *дизайн одягу, деконструкція, фешн-деконструкція, цифрові технології, інноваційний текстиль*

ВСТУП

Притаманні дизайнерам–деконструктивістам, експерименти з формами та конструкціями одягу реалізуються шляхом використання унікальних матеріалів. Характерними є використання нетекстильних матеріалів (папір, пластик, метал, дерево тощо) та готових виробів (реді–мейдів), поєднання вишуканих дороговісних тканин та вторинної сировини. Окремої уваги, однак, заслуговують інноваційні технології виготовлення матеріалів, що дозволяють дизайнерам працювати з складними формами та структурами, втілюючи свої деконструктивні ідеї на практиці. Актуальність дослідження новітніх технологій та матеріалів з точки зору деконструкції, підкреслюється також її орієнтацією на інноваційність та новаторство, зростанням свідомості щодо негативного впливу модної індустрії на навколишнє середовище.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

З огляду на важливе значення інноваційних матеріалів при створенні одягових форм в контексті деконструкції, актуалізується потреба аналізу специфіки застосування таких матеріалів в дизайнерських колекціях одягу. Вагомим також є встановлення взаємовідношень з іншими принципами деконструкції, що стосуються силуету, конструкції, кольорових рішень, функціонального призначення та його концептуальної складової.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Сучасні технології виготовлення матеріалів, в основному, орієнтовані на комп'ютеризацію, віртуалізацію та 3Д–моделювання [3, с. 111], однак, непідвладність деконструкції в дизайні одягу усталеним правилам і традиціям проектування одягу, піддавання сумнівам категорій часу, простору та контексту, перш за все, виражається через опозиційні поєднання.



Наприкінці минулого століття, міксування новітніх технологій та традиційних способів обробки матеріалів спостерігаємо в колекціях японських дизайнерів одягу. Так, наприклад, Іссей Міяке послідовно використовує традиційні японські техніки фарбування, драпірування, плісирування, загортання та накладання. Такий підхід відображає відновлення стародавніх форм мистецтва шиборі та оригамі шляхом їх трансформації в сучасний одяг [1, с. 22].

Характерним для колекцій І. Міяке є використання інноваційних технологій в'язання (комп'ютерне в'язання) для створення складних форм та візерунків (Рис. 1), технології «розмитих меж», що досягається шляхом комбінування різних матеріалів в одному одязі. Техніка плісирування, яку дизайнер досліджував протягом всього свого життя отримала нове звучання в колекції весна–літо 2016 року (рис. 2). В зазначеній колекції представлено нову техніку «запеченого стрейчу», за допомогою якої складки формуються в самій структурі тканини, створюючи пластичні пружинисті форми [2].

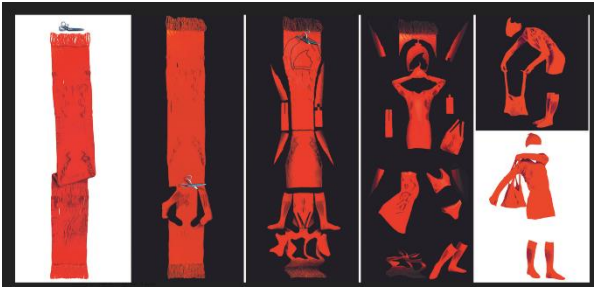


Рис. 1. І. Міяке, Д. Фуджівара. А-РОС Queen.
Текстиль. 1997



Рис. 2. І. Міяке.
Колекція весна 2016

У творчості бельгійського дизайнера–деконструктивіста Мартіна Маржієли також спостерігаємо застосування технологічних інновацій щодо матеріалів для посилення виразності форми. Дизайнер послуговується інноваційними техніками, наприклад, «техніка розумних тканин» (тканини, що можуть реагувати на зміни температури тіла, вологість, світло та інші фактори) та експериментує з традицією (техніки цифрового друку на тканині, відновлення матеріалів, використання вторинної сировини та перероблюваних матеріалів).

Деконструкція в колекціях Рафа Сімонса значною мірою розкривається через особливості застосування матеріалів. В своїх роботах дизайнер використовує цифровий друк та 3Д–друк, технічні матеріали (нейлон, гума), що дозволяють створювати гіперболізовані форми, зберігаючи функціональність виробів. Раф Сімонс також досліджує інтерактивність матеріалу в своїх роботах, використовуючи технології, які дозволяють змінювати колір та текстуру тканини. Так, наприклад, в колекції 2014 року дизайнер співпрацював



з художником С. Рубі, використовуючи техніку цифрового друку для створення унікальних принтів, а весняна чоловіча колекція 2018 року містить деталі, виготовлені методом 3д-друку.

Впродовж останніх років спостерігаємо значне зростання інтересу до нових матеріалів в сфері дизайну одягу. Представлена на Паризькому тижні моди в 2022 році колекція бренду «Coperni» репрезентувала модні пошуки, що пов'язані з мистецтвом, наукою, технологіями та майстерністю. У фіналі шоу глядачі могли спостерігати перформанс щодо перетворення тканини у сукню безпосередньо на моделі. Унікальну тканину було нанесено у вигляді спрею на тіло моделі, всі правки здійснювалися в процесі застигання тканини. В даному випадку, можна проаналізувати принципи деконструкції, що стосуються форми та конструкції, матеріалів, а також його концептуального вираження — зміна традиційних способів демонстрації одягу, перетворення одягу на арт-об'єкт. Показ бренду «Coperni» продемонстрував, що межі між подіумом та лабораторією стають все менш помітними, а креативні інновації стають дедалі доступнішими [4].



Рис. 3. Coperni. Slip Dress Spray-Painted. 2022



Рис. 4. Anrealage. Fall 2023 RTW

Одним з найновіших прикладів впровадження інноваційних технологій в дизайні одягу є колекція 2023 року бренду «Anrealage». Для цієї колекції притаманним є використання тканини з фотохромними властивостями, цю технологію інтегровано в штучне хутро, оксамит, мереживо, трикотаж, жаккард і атлас, створено змінні відтінки таких кольорів як жовтий, червоний і фіолетовий [5]. Розглядаючи цю колекцію, з точки зору деконструкції, варто звернути увагу, не тільки на інноваційність застосованих матеріалів, а й на процес його перетворення в реальному часі та концептуальне значення інтерпретації цього матеріалу (для деконструктивістів більш характерними є трансформації одягових форм чи конструкцій).



ВИСНОВКИ

Деконструкція в колекціях одягу, значною мірою, виражається через використання інноваційних матеріалів та технологій. В контексті деконструктивного дизайну на передній план виступають оперування контрастними поєднаннями. Звідси — руйнування опозиційних протиставлень традиційно та експериментального через застосування різнорідних матеріалів. Такий підхід можна побачити в Іссея Міяке (традиційні техніки складання, плісирування та трикотажні інновації) та Мартіна Маржієлі (розбирання одягу на складові, їх повторне використання). Впродовж останніх років спостерігаємо посилення зв'язків між цифровими технологіями та модою, застосування передових матеріалів у колекціях одягу. Це пояснюється тим, що інноваційні матеріали створюють для дизайнерів додаткові можливості для творчих експериментів, розкривають нові функціональні та естетичні властивості одягу.

ЛІТЕРАТУРА

1. English B. Japanese fashion designers: The work and influence of Issey Miyake, Yohji Yamamoto and Rei Kawakubo. Bloomsbury Academic, Berg Publishers, 2011. 192 p.
2. Singer M. Issey Miyake. Spring 2016 Ready-to-Wear. Vogue. 2.10.2015.
3. Lahoda O. Innovating technologies in modern fashion design. Theory and practice of design. Technical aesthetics. Issue 11. 2017. PP. 108-119. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/11884>
4. Is Bella Hadid's Coperni spray-on dress a tech revolution? / ed. Clementina Bianchi. Istituto Marangoni Milano The School of Fashion.
5. Leitch L. Anrealage. FALL 2023 READY-TO-WEAR. Vogue. 28.02.2023.

SHEVCHUK K.

DECONSTRUCTION IN CLOTHING DESIGN: USING OF INNOVATIVE MATERIALS.

The specifics of the selection of materials in the clothing collections of modern fashion designers are analyzed from the point of view of deconstruction, and features of the introduction of innovative technologies and advanced textile methods are traced. The relationships between experimental materials and the shape, design, silhouette, and functional purpose of clothing have been established, and the importance of conceptual context is emphasized.

Key words: *clothing design, deconstruction, fashion deconstruction, digital technologies, innovative textiles.*